

JÁI Bozóky János Általános Iskolai Tagintézménye

TÖRTÉNELEM

helyi tanterv

5 - 6. évfolyam

Készítette: Kissné Guba Zsuzsanna

Tartalom

1	Óratervi háló.....	3
2	A történelemtanítás és -tanulás cél- és feladatrendszere	3
2.1	A történelemtanítás célrendszere:	3
2.2	A történelemtanítás feladatrendszere:	3
3	A helyi tanterv felépítése.....	4
4	5-6. évfolyam / alapóraszám	4
4.1	A történelemtanítás és -tanulás célrendszere:	5
4.2	A történelemtanítás és – tanulás feladatrendszere:	5
4.3	Tematikai egységek, az ellenőrzés-értékelés formái, a magasabb évfolyamba lépés feltételei, az alkalmazott tankönyvek, taneszközök és segédletek.....	5
4.3.1	5. évfolyam.....	5
4.3.2	6. évfolyam.....	13
5	Ellenőrzés és értékelés alapelvei.....	22
5.1	Általános alapelvek	22
5.2	Részletes követelmények.....	24

1 Óratervi háló

Évfolyam	5.	6.
Heti óraszám	2 óra	2 óra

2 A történelemtanítás és -tanulás cél- és feladatrendszere

2.1 A történelemtanítás célrendszere:

A tényeken alapuló reális és pozitív nemzettudat kialakítása, a hazaszeretet érzésének az erősítése. Ennek érdekében a cél az, hogy megismerjék a tanulók a történettudomány, valamint a hagyomány által elismert történelmi tényeket, szereplőket, eseményeket, történeteket és folyamatokat.

2.2 A történelemtanítás feladatrendszere:

Nemzeti alaptantervben megfogalmazott 7 kulcskompetencia fejlesztése az alábbiak szerint:

- **A tanulás kompetenciái:** információk keresése és feldolgozása, forráskritika, következtetések levonása, kulcsfogalmak megértése és adekvát használata, a lényeges és kevésbé lényeges elemek megkülönböztetése, a rendszerezés képessége.
- **Kommunikációs kompetenciák:** történelmi források feldolgozása során a szövegértés fejlesztése, érvek gyűjtése és írásbeli, valamint szóbeli összefoglalása, bemutatása, a különböző kontextusú szövegekben való eligazodás.
- **Digitális kompetenciák:** a történelmi forrásokat tartalmazó internetes portálok, hang-és filmarchívumok és adatbázisok megismerése és használata, az itt talált források feldolgozása, a digitális eszközök etikus és felelősségteljes használata.
- **Matematikai, gondolkodási kompetenciák:** problémák azonosítása, magyarázatok megfogalmazása, lényegkiemelés, következtetések levonása, információk mérlegelése, hipotézisek alkotása, elemző és problémamegoldó, differenciált történelmi gondolkodás fejlesztése.

- **Személyes és társas kapcsolati kompetenciák:** a társadalmakra, közösségekre jellemző magatartási és kommunikációs szabályok felismerése, viszonyítási pontok találása, követhető modellek adaptálása a saját életutak tervezéséhez, szervezéséhez, a bátorság, kitartás, önfeláldozás, segítségnyújtás, szolidaritás követésre méltó példáinak megismerése, emberi cselekedetek, életutak, élethelyzetek, társadalmi jelenségek és folyamatok árnyalt értelmezése.
- **Kreativitás, kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái:** az emberiség és amagyság kulturális örökségének megismerése, a kiemelkedő emberi alkotások értékelése, technológiai, tudományos és művészeti szerepüknek az értelmezése, az értékteremtő alkotások jelentőségének a felismerése és az életmódra gyakorolt hatásuk elemző feltárása.
- **Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák:** az alkotó emberi tevékenységek változatos formáinak megismerése, értékelése, a tudósok, kutatók művészek teljesítményének értelmezése és elismerése, a munkavégzés család és társadalomfenntartó szerepének felismerése, kiemelkedő példák segítségével a saját életút tervezésének szolgálata.

3 A helyi tanterv felépítése

A helyi tanterv középpontjában – a kerettantervnek megfelelően – a magyar nemzet és Magyarország története áll. A magyar történelmet kontinuitásában, az egyetemes történelmet szigetszerűen tárgyalja annak érdekében, hogy a tanulók megértsék és méltányolják a magyarság, a magyar nemzet, illetve Magyarország sajátos helyzetéből adódó jelenségeket és folyamatokat. A helyi tanterv felépítése követi a kerettanterv struktúráját azzal a módosítással, hogy évfolyamonként rögzíti a heti és éves óraszámokat, a részletes követelményeket (témák, altémák, fogalmak, adatok, fejlesztési feladatok, az ellenőrzés-értékelés formáit, a magasabb évfolyamba lépés feltételeit, valamint az alkalmazott tankönyveket, taneszközöket, segédleteket. A fejlesztési területekhez kapcsolódó tanulási eredményeket (általános követelmények) - történelmi ismeretek, ismeretszerzés és forráshasználat, tájékozódás időben és térben, szaktárgyi kommunikáció, történelmi gondolkodás – a két éves nevelési-oktatási szakaszonként határozza meg.

4 5-6. évfolyam / alapóraszám

4.1 A történelemtanítás és -tanulás célrendszere:

- a hazaszeretet érzésének megalapozása,
- a tanuló kíváncsiságának és tudásvágyának felkeltése és ébren tartása a történelem, illetve a közéleti kérdések iránt,
- a tanuló megismertetése a magyar és az egyetemes történelem legalapvetőbb történeteivel, tényeivel, jelenségeivel, eseményeivel és szereplőivel,
- a tanulás élményszerűségének biztosítása.

4.2 A történelemtanítás és – tanulás feladatrendszere:

- a történelemről és társadalmi kérdésekről való tájékozódás és gondolkodás kompetenciáinak kialakítása,
- a múlt és jelen társadalmi, politikai gazdasági és kulturális jelenségeinek megértése,
- az aktív állampolgári létehez szükséges kompetenciák kialakítása a tanulóknál.

4.3 Tematikai egységek, az ellenőrzés-értékelés formái, a magasabb évfolyamba lépés feltételei, az alkalmazott tankönyvek, taneszközök és segédletek**4.3.1 5. évfolyam****A témakörök áttekintő táblázata:**

Témakör	Óraszám
Bevezetés, ismerkedés, elvárások	2
Személyes történelem	7
Fejezetek az ókor történetéből	13
A kereszténység	5+3
A középkor világa	13
Képek és portrék az Árpád-kor történetéből	20+7
Tanév végi összegzés	2
ÖSSZESEN	72

Célok:

- bevezetés a történelmi múlt megismerésébe,
- a tantárgy iránti érdeklődés felkeltése,
- a pozitív hozzáállás megteremtése,
- a történelemtanuláshoz szükséges alapvető tanulásmódszertani jártasságok, készségek kialakítása.

Feladatok:

- konkrét történelmi események és élethelyzetek, szokások képszerű bemutatása,
- történetek elmesélése, a narratív kompetencia fejlesztése,
- történetei korok szerint beágyazott életmódtörténet és portrék megismertetése,
- a szemléletesség és tevékenységközpontú megközelítés.

Témakörök, óraszámok, ismeretek és fejlesztési feladatok

Tematikai egység /témakör/: Személyes történelem

Óraszám: 7 óra

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>Körülöttem a történelem</i>	Családi fotóalbum és személyes tárgyak. Személyes történetek dokumentálása, elbeszélése. Egy nap dokumentálása. Kódexkészítés (valamely magyar kódex mintájára pl. Képes krónika).	<i>Fogalmak:</i> kódex. <i>Kronológia:</i> Kr. e. és Kr. u., évszázad, őskor, ókor, középkor, újkor, jelenkor/modern kor.	Egyszerű, személyes történetek elmesélése. Családi fotók, tárgyak, történetek gyűjtése és rendszerezése.

<i>Címer, zászló, pecsét, az idő mérése</i>	Címerek és zászlók alkotóelemei saját település és Magyarország címere és zászlaja példáján. A hitelesítés eszköze, a pecsét (pl. az Aranybulla pecsétje). Személyes címer-, zászló- és pecsétkészítés. Az időszámítás.		Címer, zászló, pecsét készítése önállóan vagy társakkal. Információk gyűjtése képi és tárgyi forrásokból megadott szempontok szerint. A történelmi idő ábrázolása vizuális eszközökkel.
---	--	--	---

Témakör: Fejezetek az ókor történetéből

Óraszám: 13 óra

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>Az ókori Egyiptom világa</i>	Földművelés a Nílus mentén. Hitvilág és halottkultusz a piramisok és a Királyok Völgye példáján: Memphis és Théba. A legjelentősebb találmány: az írás.	<i>Fogalmak:</i> öntözés földművelés, fáraó, piramis, hieroglifa, városállam, jósda, többistenhit, olümpiai játékok, monda, provincia, rabszolga, gladiátor, amfiteátrum,	Az ókori egyiptomi, görög és római életmód főbb vonásainak felidézése. Információk gyűjtése az ókori és a modern olimpiai játékokról, és összehasonlításuk. Az ókori hadviselés legalapvetőbb jellemzőinek bemutatása.
<i>Az ókori Hellász öröksége</i>	Mindennapok egy görög városban: Athén és lakói.		

	Görög istenek, az olümpiai játékok. Az athéni és spártai nevelés.	falanx, légió, népvándorlás. <i>Személyek:</i>	Görög hoplita felismerése, fegyverzetének azonosítása képen, rekonstrukciós ábrán.
<i>Az ókori Róma öröksége</i>	Róma alapítása a mondákban. Egy római polgár mindennapjai. A gladiátorviadatok és a kocsiversenyek. Római emlékek Pannóniában.	Kheopsz, Zeusz, Pallasz Athénéé, Nagy Sándor, Romulus, Hannibál, Julius Caesar, Augustus, Attila. <i>Kronológia:</i> Kr. e.	A tanult háborúk okainak és következményeinek bemutatása; illetve a tanult hősköz kapcsolódó történetek felidézése. Mai magyar településnevek azonosítása az ókori Pannónia térképén.
<i>A görög-római hadviselés</i>	Görög hadviselés a marathóni csata példáján. Nagy Sándor hadserege és hódításai. Az ókor „tankjai”: Hannibál elefántjai. Caesar légiói.	776 az első feljegyzett olümpiai játékok, Kr. e. 753 Róma alapítása a hagyomány szerint, Kr. e. 490 a marathóni csata, Kr. u. 476 a Nyugatrómai Birodalom bukása.	A Hun Birodalom földrajzi kiterjedésének nyomon követése a térképen. A nomád életmód, gazdálkodás és hadviselés alapvető jellegzetességeinek felidézése.
<i>Képek a népvándorlás korából</i>	A Római Birodalom szétesése. A Hun Birodalom. Attila és hadjáratai: az ókor egyik legnagyobb csatája (a catalaunumi csata).	Egyiptom, Nílus, Athén, Olümpia, Spárta, Itália, Róma, Pannónia, Aquincum, Marathón, Római Birodalom.	Történelmi mozgások (pl. hadmozdulatok, hadjáratok, népmozgások) nyomon követése történelmi térképen.

Témakör: A kereszténység

Óraszám: 5 óra (+3 óra a téma mélységelvű feldolgozására)

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>Az Ószövetség népe</i>	Az Ószövetség/Héber Biblia: Ábrahám és Mózes.	<i>Fogalmak:</i> egyistenhit, Biblia, Ószövetség/Héber Biblia, Újszövetség, zsidó vallás, keresztény vallás, keresztység és úrvacsora.	Jézus élete legfontosabb eseményeinek bemutatása. Jézus erkölcsi tanításainak értelmezése. A kereszténység fő jellemzőinek és elterjedésének bemutatása. A Héber Biblia máig ható innovációi: egyistenhit, tízparancsolat, heti pihenőnap
	Az önálló zsidó állam alapítói: Dávid és Salamon története.		
<i>Jézus élete, tanításai és a kereszténység</i>	Történetek az Újszövetségből. A kereszténység főbb tanításai. A kereszténység elterjedése. A keresztény hitélet színterei és szertartásai. A kereszténység jelképei.	<i>Személyek:</i> Mózes, Dávid, Salamon, Jézus, Mária, József, Szent Péter és SzentPál apostolok. <i>Topográfia:</i> Jeruzsálem, Betlehem.	

Témakör: A középkor világi

Óraszám: 13 óra

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok

<p><i>Élet a várban – egy magyar vár (pl. Visegrád) és uradalom bemutatásával</i></p>	<p>Királyok és nemesek Várépítészet – híres magyar középkori várak. Egy uradalom működése, a falvak világa (a jobbágyok élete).</p>	<p><i>Fogalmak:</i> földesúr, lovag, nemes, uradalom, jobbágy, robot, pápa, szerzetes, bencés rend, pálos rend, kolostor, katolikus, román stílus, gótikus stílus, polgár, céh, iszlám vallás.</p>	<p>A középkori és a mai életforma néhány jellegzetességének összehasonlítása. A középkori kultúra főbb vonásainak felidézése. Az egyes középkori társadalmi rétegek életformája közti eltérések összehasonlítása.</p>
<p><i>Élet a kolostorban – egy magyar kolostor (pl. Pannonhalma) bemutatásával</i></p>	<p>A középkori egyházszervezet. A szerzetesség és a kolostor. Román és gótikus templomépítészet – híres magyar középkori egyházi emlékek. Oktatás a középkorban.</p>	<p><i>Személyek:</i> Szent Benedek, Gutenberg, Mohamed. <i>Topográfia:</i> Visegrád, Pannonhalma, Szentföld, Anglia, Franciaország.</p>	<p>A középkori város és a falu összehasonlítása megadott szempontok alapján (pl. jellegzetes foglalkozások, életmód).</p>
<p><i>Élet a középkori városban – egy magyar város (pl. Buda) bemutatásával</i></p>	<p>A céhek. A városi polgárok. Városépítészet – híres magyar középkori városok. Könyvnyomtatás és reneszánsz.</p>		<p>A középkori hadviselés legalapvetőbb jellemzőinek bemutatása. A középkori páncélos lovag felismerése, fegyverzetének azonosítása képen, rekonstrukciós ábrán.</p>
<p><i>A keresztes lovagok világa</i></p>	<p>Az iszlám–arab kihívás. A nehézlovas harcmodor. Keresztesek a Szentföldön.</p>		

	A lovagi életforma és kultúra.		
--	--------------------------------	--	--

Témakör: Képek és portrék az Árpád-kor történetéből

Óraszám: 20 (+ 7 óra a téma mélységelvű feldolgozására)

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>Történetek a magyarok eredetéről</i>	A hun-magyar eredettörténet a krónikákban: Hunor, Magor; Csaba királyfi. Az Árpád-ház eredettörténete: Emese álma, vérszerződés.	<i>Fogalmak:</i> hunok, finnugor, törzs, vérszerződés, fejedelem, honfoglalás, székelyek, kalandozások,	A mondák és a valóság közötti kapcsolatok és ellentmondások felismerése. A tanult mondai történetek felidézése, a mondai hősök szándékainak azonosítása. Mondai szereplők felismerése képek, művészeti alkotások alapján.
<i>Honfoglalás és kalandozások</i>	Álmos és Árpád alakja a krónikákban. A honfoglalás: Etelközből a Kárpát-medencébe. Történetek a kalandozó magyarokról.	vármegye, tized, ispán, Szent Korona, tatárok/mongolok, kunok. <i>Személyek:</i> Álmos,	Művészeti alkotások alapján. Rekonstrukciós rajzok, ábrák elemzése és/vagy készítése a honfoglaló magyarok viseletéről,
<i>Szent István és a magyar állam</i>	Géza és István alakja a krónikákban. István harca Koppánnal és a koronázás. Államalapítás: egyházszervezés, vármegyék és törvények.	Árpád, Géza, I. (Szent) István, I. (Szent) László, Könyves Kálmán, III. Béla, IV. Béla, Szent Gellért, Szent Erzsébet, Szent	
<i>Árpád-házi királyportrék</i>	Szent László, a lovagkirály.	Margit.	

	Könyves Kálmán, a művelt király. III. Béla, a nagyhatalmú király. II. András és az Aranybulla IV. Béla és a tatárjárás.	<i>Kronológia:</i> 895 a honfoglalás, 907 a pozsonyi csata, 997/1000–1038 István uralkodása, 1222 az Aranybulla kiadása, 1241–1242 a tatárjárás, 1301 az Árpád-ház kihalása.	lakóhelyéről, fegyverzetéről. Történetek felidézése az Árpád-kori magyar történelemből.
<i>Árpád-kori szentek</i>	Szent Gellért. Szent Erzsébet. Szent Margit.		A tanult történelmi személyek jelentőségének felismerése.
<i>Árpád-kori győztes harcok és csaták</i>	A pozsonyi csata. Német támadások nyugatról: felperzselt föld és a vértesi csata. Nomád támadások keletről: a kerlési csata.	<i>Topográfia:</i> Etelköz, Vereckei-hágó, Kárpát-medence, Esztergom, Buda, Székesfehérvár,	A tanult uralkodók elhelyezése az időszalagon.
<i>Magyarország koronázási jelvényei</i>	Szent Korona. Palást, jogar, országalma.	Horvátország, Muhi, Német-római Császárság.	

Az ellenőrzés-értékelés formái:

- események történetek önálló elmondása, történelmi személyek bemutatása (szóbeliség!)
- elbeszélő és leíró szövegek tartalmi összefoglalása,
- önálló adatgyűjtés,
- önálló kérdések megfogalmazása a történelmi eseményekkel kapcsolatban,
- rövid fogalmazás készítése egy-egy történetről, történelmi témáról,
- egyszerű vizuális rendezők kiegészítése hagyományos vagy digitális módon (táblázatok, ábrák, tablók, rajzok, vázlatok, időszalag, vaktérképek) egy történelmi témáról,
- tanári útmutatás segítségével kiselőadás összeállítása és bemutatása egyszerű történelmi témáról,
- tanári segítséggel dramatikusan, szerepjáték formájában történelmi események, személyiségek megjelenítése,
- témazáró dolgozatok,

- tanórai munka, aktivitás,
- az értékelés a tanév során érdemjegyekkel történik, amelyekből differenciált módon (súlyozott formában) kerül kialakításra a félévi és év végi osztályzat.

A magasabb évfolyamba lépés feltételei:

- a magyar és az európai történelmi hagyományokhoz kapcsolódó mítoszok, mondák, történetek, elbeszélések ismerete,
- a zsidó-keresztény kultúra kialakulásának ismerete,
- a középkori magyar történelem kiemelkedő alakjainak, cselekedeteinek, illetve szerepüknek az ismerete,
- a történelmi korszakok elnevezésének és időhatárainak ismerete,
- történelmi események időrendbe állítása,
- tanult történelmi események helyszíneinek azonosítása vaktérképen, történelmi térképeken.

Az alkalmazott tankönyvek, taneszközök, segédletek:

- A mindenkori oktatásért felelős miniszter által jóváhagyott tankönyvjegyzék alapján kerül kiválasztásra a tankönyv, a történelmi atlasz és a munkafüzet.
- Segédletek: letölthető tanmenetek, taneszközök digitális változata.
- Kiegészítő anyagok: digitális tananyagok

4.3.2 6. évfolyam

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör	Óraszám
Az előző tanévben tanultak ismételése	2
Képek és portrék a középkori magyar állam virágkorából	10
Új látóhatárok	11+2
Portrék és történetek Magyarország kora újkori történetéből	14
Élet a kora újkori Magyarországon	6
Forradalmak kora	5
A magyar nemzeti ébredés és polgárosodás kora	15+5
Tanév végi rendszerező ismétlés	2
ÖSSZESEN	72

Célok:

- a tantárgy iránti érdeklődés erősítése,
- a pozitív hozzáállás formálása,
- a történelemtanuláshoz szükséges tanulásmódszertani jártaságok, készségek fejlesztése

Feladatok:

- a középkor, kora újkor és az újkor néhány jellemző vonásának, jelenségének megismertetése,
- a magyar történelem legfontosabb fordulópontjainak, hőseinek, szereplőinek bemutatása,
- kulcsfogalmak elsajátítása, alkalmazása
- tájékozódás időben és térben,
- történetek megvitatása,
- a szemléletesség és tevékenységközpontú megközelítés.

Témakörök, óraszámok, ismeretek és fejlesztési feladatok**Témakör: Képek és portrék a középkori magyar állam virágkorából****Óraszám:10 óra****Ismeretek és fejlesztési feladatok:**

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>Magyar királyportrék a 14–15. századból</i>	Károly és az aranyforint. Nagy Lajos, a hódító. Luxemburgi Zsigmond, a császár.	<i>Fogalmak:</i> aranyforint, kormányzó, végvár, szekérvár, zsoldos. <i>Személyek:</i> I. (Anjou) Károly, I. (Nagy) Lajos, Luxemburgi Zsigmond,	A mondák és a valóság közötti kapcsolatok és ellentmondások felismerése. Tematikus térkép
<i>Hunyadi János, a törökverő</i>	Hunyadi János, a sokoldalú hadvezér. A nándorfehérvári diadal.	Luxemburgi Zsigmond, Hunyadi János, I. (Hunyadi) Mátyás.	értelmezése és/vagy térképvázlat készítése Nagy Lajos

<i>Hunyadi Mátyás, a reneszánsz uralkodó</i>	Mondák és történetek Mátyás királyról. A fekete sereg. Mátyás reneszánsz udvara.	<i>Kronológia:</i> 1335 a visegrádi királytalálkozó, 1456 a nándorfehérvári diadal, 1458–1490 Mátyás uralkodása. <i>Topográfia:</i> Lengyelország, Oszmán Birodalom, Csehország, Nándorfehérvár.	hódításairól/Hunyadi János hadjáratairól. A tanult történelmi személyek jelentőségének felismerése.
--	--	---	--

Témakör: Új látóhatárok

Óraszám: 11 óra (+ 2 óra a téma mélységelvű feldolgozására)

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>A földrajzi felfedezések</i>	A felfedezők útjai. A világkereskedelem kialakulása. Gyarmatosítás Amerikában: az őslakosság sorsa, ültetvények és rabszolgák.	<i>Fogalmak:</i> gyarmat, manufaktúra, tőkés, bérmunkás, kapitalizmus, bank, tőzsde, részvény, reformáció, református, evangélikus, ellenreformáció és katolikus megújulás, jezsuiták, vallási türelem, felvilágosodás.	A nagy felfedezők útjainak bemutatása térképen. A céhek és a manufaktúrák összehasonlítása. A világkereskedelem útvonalainak bemutatása térkép segítségével.
<i>Korai kapitalizmus</i>	A tőkés gazdálkodás kibontakozása és a polgárosodó életmód. A manufaktúrák, a világkereskedelem kialakulása.	<i>Személyek:</i> Kolumbusz Kristóf, Magellán, Luther Márton, Kálvin János, Károli	A reformáció és katolikus megújulás hatásának feltárása az anyanyelvi

	Az első bankok és tőzsdék.	Gáspár, Pázmány Péter, Kopernikusz.	kultúra és oktatás területén.
<i>A vallási megújulás</i>	Egyházi reformtörekvések a kora újkorban. Reformáció és katolikus megújulás. Az anyanyelvi kultúra és oktatás felvirágzása magyar példák alapján. Vallási türelem Erdélyben.	<i>Kronológia:</i> 1492 Amerika felfedezése, 1517 a reformáció kezdete. <i>Topográfia:</i> Spanyolország, India, Kína, London, Sárospatak.	Érvelés a vallási türelem mellett.
<i>Az új világnép kialakulása</i>	A természet-tudományok fejlődése: a kopernikuszi fordulat. A középkor felváltó világnép: a felvilágosodás.		

Témakör: Portrék és történetek Magyarország kora újkori történetéből

Óraszám: 14 óra

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztés feladatok
<i>A török háborúk hősei</i>	II. Lajos és a mohácsi csata.	<i>Fogalmak:</i> szultán, janicsár, török	A mohácsi csata eseményeinek

	Buda eleste és az ország három részre szakadása. A várháborúk hősei (pl. Dobó; Zrínyi, a szigetvári hős).	hódoltság, kuruc, labanc, szabadságharc, trónfosztás. <i>Személyek:</i> I. Szulejmán, II. Lajos, Dobó István, Bocskai István, Bethlen Gábor, Zrínyi Miklós (a költő és hadvezér), II. Rákóczi Ferenc, Mária Terézia.	rekonstruálása animációs film és térkép alapján. A három részre szakadt ország és a fontosabb török hadjáratok bemutatása tematikus térképen. A török- és Habsburg-ellenesharcok hőseiről szóló történetek elbeszélése, irodalmi szövegek felidézése. Képek, ábrázolások gyűjtése és azonosítása, filmrészletek értelmezése a törökellenes háborúk hőseiről és eseményeiről. A három részre szakadt ország térképének értelmezése. Annak a bemutatása, hogy milyen hatással volt a török uralom Magyarország fejlődésére.
<i>Bocskai, Bethlen és Zrínyi</i>	Bocskai István fejedelem, a hajdúk vezére. Bethlen Gábor, Erdély fejedelme. Zrínyi Miklós, a költő és hadvezér. Buda visszavétele: a török kiűzése.		
<i>II. Rákóczi Ferenc és szabadságharca</i>	Rákóczi fordultatos életpályája Munkácsról Rodostóig. Történetek a Rákóczi-szabadságharc idejéből. A szatmári béke: függetlenség helyett megbékélés a birodalommal.	<i>Kronológia:</i> 1526 a mohácsi csata, 1541 Buda eleste, 1552 Eger védelme, 1686 Buda visszafoglalása, 1703–1711 a Rákóczi-szabadságharc.	
<i>Mária Terézia</i>	Mária Terézia, a családanya és uralkodó. Intézkedései Magyarországon. A magyar huszárok és a berlini huszárcsíny. Főúri kastélyok a művelődés	<i>Topográfia:</i> Mohács, Eger, Erdélyi Fejedelemség, Pozsony, Bécs.	II. Rákóczi Ferenc életútjának és személyiségének bemutatása.

	szolgálatában (pl. Eszterháza, Gödöllő).		
--	--	--	--

Témakör: Élet a kora újkori Magyarországon

Óraszám: 6 óra

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Javasolt tevékenységek
<i>Élet a török hódoltság kori Magyarországon – egy konkrét település (pl. Debrecen vagy Kecskemét) bemutatásával</i>	A török uralom. A mezőváros élete. Szarvasmarha-kereskedelem.	<i>Fogalmak:</i> nemzetiség, ortodox, barokk. <i>Topográfia:</i> Debrecen, Temesvár.	A kora újkori életmód összehasonlítása a maival. A török kori mezővárosok mindennapjainak bemutatása különböző gyűjtött források alapján. A 15. századi és a 18. század végi magyarországi etnikai viszonyok összehasonlítása térképen, illetve táblázatban vagy diagramon szereplő adatok segítségével.
<i>Élet a 18. századi Magyarországon – egy konkrét település (pl. Temesvár) bemutatásával</i>	Magyarország újranevesítése és újranevesítése. Népek és vallások együttélése. A barokk városépítész.		

Témakör: Forradalmak kora

Óraszám: 5 óra

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK

Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>Ipari forradalom</i>	Gyapotból pamut. A textilipar fejlődése. A gőzgép. Bányászat, gyáripár, vasútépítés. Gyerekek és felnőttek mindennapjai egy iparvárosban.	<i>Fogalmak:</i> ipari forradalom, gyár, szabad verseny, tömegtermelés, munkanélküliség, forradalom, diktatúra. <i>Személyek:</i> James Watt, Edison, Bonaparte Napóleon.	Vélemény megfogalmazása a technikai fejlődés előnyeiről és hátrányairól. A francia forradalom értékelése; pozitívumok és negatívumok azonosítása.
<i>Társadalmi-politikai forradalom</i>	A köztársaság kísérlete Franciaországban. A forradalmi terror. Napóleon a császár és hadvezér.	<i>Kronológia:</i> 1789 a francia forradalom, 1815 a waterlooi csata. <i>Topográfia:</i> Párizs, Habsburg Birodalom, Oroszország, Nagy-Britannia.	Napóleon alakjának, történelmi szerepének megítélése különböző források alapján.

Témakör: A magyar nemzeti ébredés és polgárosodás kora

Óraszám: 15 óra (+ 5 óra a téma mélységelvű feldolgozására)

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>A reformkor</i>	Széchenyi István alkotásai. A jobbágyfelszabadítás kérdése.	<i>Fogalmak:</i> országgyűlés, közteherviselés, jobbágyfelszabadítás,	A reformkor legfontosabb problémáinak bemutatása.

	A magyar nyelv és a nemzeti kultúra ügye.	sajtószabadság, cenzúra,	1848. március 15-e eseményeinek felidézése képek, dokumentumok, visszaemlékezések, filmrészletek és/vagy dramatikus jelenetek segítségével.
<i>A forradalom</i>	A március 15-i események és a 12 pont. Kossuth Lajos szerepe. Az áprilisi törvények. A Batthyány-kormány.	miniszterelnök, honvédség, kiegyezés. <i>Személyek:</i> Széchenyi István, Kossuth Lajos, Batthyány Lajos, Bem József, Görgei Artúr, Klapka György, Ferenc József, Deák Ferenc.	A kor történelmi szereplőinek jellemzése; tevékenységük bemutatása.
<i>Képek a szabadságharc történetéből</i>	Történetek a szabadságharc idejéből. Görgei Artúr, a hadvezér. A tavaszi hadjárat. A Függetlenségi nyilatkozat. A fegyverletétel és megtorlás – Arad.	<i>Kronológia:</i> 1830–1848 a reformkor, 1848. március 15. a pesti forradalom, 1849. október 6. az aradi kivégzések, 1867 a kiegyezés.	A zsidóság pozitív szerepe a szabadságharcban. A tavaszi hadjárat hadmozdulatainak végigkövetése térképen. A szabadságharcot követő megtorlás néhány konkrét esetének bemutatása (aradi vértanúk, a zsidóságot sújtó közösségi büntetés) A kiegyezés értékelése.
<i>A kiegyezés</i>	Az ellenállás formái. Deák Ferenc szerepe. A kiegyezés megkötése. Az Osztrák-Magyar Monarchia megszületése.	<i>Topográfia:</i> Pest, Pákozd, Isaszeg, Világos, Komárom, Arad, Osztrák-Magyar Monarchia.	

Az ellenőrzés-értékelés formái:

- események történetek önálló elmondása, történelmi személyek bemutatása (szóbeliség!)
- elbeszélő és leíró szövegek tartalmi összefoglalása,

- önálló adatgyűjtés,
- önálló kérdések megfogalmazása a történelmi eseményekkel kapcsolatban,
- rövid fogalmazás készítése egy-egy történetről, történelmi témáról,
- egyszerű vizuális rendezők kiegészítése hagyományos vagy digitális módon (táblázatok, ábrák, tablók, rajzok, vázlatok, időszalag, vaktérképek) egy történelmi témáról,
- tanári útmutatás segítségével kiselőadás összeállítása és bemutatása egyszerű történelmi témáról,
- tanári segítséggel dramatikusan, szerepjáték formájában történelmi események, személyiségek megjelenítése,
- témazáró dolgozatok,
- tanórai munka, aktivitás,
- az értékelés a tanév során érdemjegyekkel történik, amelyekből differenciált módon (súlyozott formában) kerül kialakításra a félévi és év végi osztályzat.

A magasabb évfolyamba lépés feltételei:

- a magyar és az európai történelmi hagyományokhoz kapcsolódó mítoszok, mondák, történetek, elbeszélések ismerete,
- a zsidó-keresztény kultúra kialakulásának ismerete, hatása az európai civilizációra és hazámkra
- a középkori és újkori magyar történelem kiemelkedő alakjainak, cselekedeteinek, illetve szerepüknek az ismerete,
- a történelmi korszakok elnevezésének és időhatárainak ismerete,
- történelmi események időrendbe állítása,
- különböző történelmi térképek használata, történelmi események helyszíneinek azonosítása, vaktérképen való elhelyezése.

Az alkalmazott tankönyvek, taneszközök, segédletek:

- A mindenkori oktatásért felelős miniszter által jóváhagyott tankönyvjegyzék alapján kerül kiválasztásra a tankönyv, a történelmi atlasz és a munkafüzet.
- Segédletek: letölthető tanmenetek, taneszközök digitális változata.
- Kiegészítő anyagok: digitális tananyagok

5 Ellenőrzés és értékelés alapelvei

5.1 Általános alapelvek

Az értékelés a tanév során érdemjegyekkel történik, amelyekből differenciált módon (súlyozott formában) kerül kialakításra a félévi és év végi osztályzat.

A tanuló munkájának értékelése során meg kell vizsgálni:

- megszerezte-e a kellő történelmi ismereteket;
- képes-e a fogalmak önálló, pontos használatára; a szerzett tapasztalatok, ismeretek önálló rendszerezésére; tudja-e alkalmazni megszerzett tudását
- képes-e önálló kutatómunkára, kézikönyvek, szakkönyvek és más információforrásokban való eligazodásra (meg tudja-e állapítani, mennyire megbízható egy információforrás; össze tudja-e vetni egymással a különböző forrásokból származó információkat);
- mennyire tudja véleményét koherensen, a fogalmak, tér, idő pontos használatával kifejezni szóban és írásban;
- mennyire vesz részt a tanórai, közös munkában;
- felszerelése, házi feladata rendben van-e
- a személyre szóló értékelés során törekedni kell az egyensúly megteremtésére a szóbeli feleletek és az írásbeli, témazáró feladatokban mutatott teljesítmények között.

A szóbeli megnyilvánulások lehetnek

- feleletek,
- hozzászólások,
- a tananyag feldolgozását segítő jó kérdések, önálló gondolatok,
- kiselőadások, beszámolók stb. .

Az írásbeli teljesítmények

- a tankönyv, munkafüzet feladatainak megoldása,
- alkalomszerűen készített feladatlapon megoldása,
- digitális feladatlapon megoldása,
- szorgalmi feladatok,
- iskolai és házi dolgozatok.

Az ellenőrzés időbelisége:

- folyamatos, órai ellenőrzés: a munka hatékonyságáról ad információt
- időszakos ellenőrzés (rövidebb feleletek, dolgozatok): az anyag elsajátításának milyenségéről és mélységéről ad információt.
- ismétlő ellenőrzés

Az értékelés formái:

önértékelés, tanulói értékelés (pár-, csoportmunkában), szóbeli értékelés; írásbeli, főleg ösztönző-formáló (formatív) értékelés; minősítő-szelektáló (szummatív); összegző-lezáró értékelés (osztályzás).

Az értékelés módja:**jeggyel történő értékelés:**

- a szóbeli és az írásbeli feleletek
- kisdolgozatok
- önálló, színvonalas kiselőadások
- témazáró dolgozatok
- a kiemelkedő páros és csoportos munkák

plusszal vagy mínusszal történő értékelés

- a részvétel páros munkában, csoportmunkában
- a szemléltetés
- az anyaggyűjtés
- az órai munka
- rövid kiselőadás
- házi feladatok

Színes jegyek történelemből

- piros jegy: témezáró / ellenőrző dolgozatok
- kék jegy: egyéni felelet; beszámoló; órai munka; írásbeli számonkérés / kisdolgozat; gyakorlati feladat

- zöld jegy: gyűjtőmunka; beszámoló; szorgalmi feladatok; házi dolgozat; tárgyak, eszközök készítése; házi feladat
- fekete jegy: térképismeret; füzet vezetése

A témazáró és témaközi írásbeli dolgozatok értékelése

Teljesítmény	Érdemjegy
0-33%:	Elégtelen (1)
34-50%:	Elégséges (2)
51-74%:	Közepes (3)
75-90%:	Jó (4)
91-100%:	Jeles (5)

A témaközi dolgozatok 100%-os, a témazáró dolgozatok 200%-os érdemjegyet érnek.

5.2 Részletes követelmények

Az egyes évfolyamok végén